

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrta leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrta leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Častitim našim čitateljem!

Včerašnja številka našega lista je sl. c. kr. državno pravništvo dalo zapleniti zaradi članka o razmerah in mukah primorskih Slovanov, o katerih nij moči pisati, da bi se ne omenjal — tržaški g. namestnik baron Depretis.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. septembra.

Vse prizadevanje naših ustavovercev, prepričati svet, da so **Taaffejeve** vladi soštetni dnevi, da jej bije smrtna ura, vse to prizadevanje ne obrodi jim zaželenega plodu. Nasprotno pa morajo poslušati glasove, ki jih oddajajo veljavni možje, glasove o trdem stanju združene upravljive vlade. V zadnjih dneh prinesla je zopet avgsburška „Allg. Ztg.“ iz Ogrske članek iz peresa modrega politika. V članku tem se izraža vladi Taaffejeve od ogrske strani popolno zaupanje, izraža se zadovoljnost, da je Taaffe odstranil pristransko vladanje jedne same stranke in razbil krivično njeno preponderanco. Z mojstrsko spretnostjo in bistrim umom se dokazuje v tem članku, da je jedino po spravljivej poti in z izvedenjem enakopravnosti možno storiti Avstrijo jako v notranjem in na zunaj, le tako je mogoče vpeljati zadovoljnost, če se ne izroči le jednemu v Avstriji bivajočemu narodu vlade: Za vse jednake pravice, jednaka bremena! Dalje se bere: „Avstrija je ravno Avstrija, a ne Nemčija. Nemški element stoji brez dvoma v njej na prvi strani, na politiko in kulturo

deluje z največjim vplivom, in ima zato tudi časno mesto in nihče, ki zahteva za se ime avstrijska politika ali patrijota, ne bode ga hotel izpodrinuti z njegove vplivne pozicije. Kdor pa trdi, da je nemštvo v nevarnosti, ker uradniki morajo poleg nemškega tudi češki in slovenski jezik umeti, da jim je možno neposredno z ljudstvom občevati, ta podpisuje nemštvu ubožni list. Kdor pa smatra opravičen vpliv Nemcev jednakim z odstranjenjem in pritiskanjem razvoja nemškega elementa, ta se peča z vsem drugim, le ne z avstrijsko politiko.“ Tako govori avgsburška „Allg. Ztg.“

Ustavoverci so zopet dobili lepo priložnost, da morajo demonstrirati in delati propagando za zatiranje nemštvo v Avstriji, spomenike postavljajo cesarju **Josipu II.** Umeje se, da k takim slavnostim dohajajo najbolj rutinirani politični kričarji in rovarji in skušajo z efektnimi govori prepričati zbrano občinstvo, da je nemštvo v nevarnosti, da je združena vlada nezmožna, da se more nemški jezik proklamirati za državni jezik. Taka in jednaka vprašanja so jim najljubši konjiči, na katerih jašejo in mečejo pesek poslušalcem v oči. Listi njihove stranke pa skrbijo, da se kolikor mogoče razširijo ti govori, da jih uživajo tudi najbolj oddaljeni Nemci v zadnjem kotičku cesarstva. Poleg teh govorov pa tudi ne zamude zopet pridejati prašne nazore Josipa II., slavnega germanizatorja. Se ve da se jim vselej ne posreči, večkrat se blamirajo, bijejo sami sebe po ustih. Tako je te dni prinesel najbolj ustavoveren list cesarja Josipa II. maksimo: „Vsak posameznik ne sme imeti družnih namer, kakor ugajati večjemu številu.“ Kako se lepo bijejo po ustih! Vsak vé, koliko se je ustavoverna

stranka v letih svojega gospodarenja ozirala na želje večjega števila prebivalstva, le vsacemu je predobro znano, kako so delali ustavoverci le za svoj dobiček, za svoje žepe, če so tudi pri tem pritiskali večino na steno; polnili so si žepe, vladali so in to jim je bilo dosta, to so oni imenovali blagonosno delovanje za državo. Zdaj, ko nimajo več vladarstva v roki, pokazali so, koliko jim je mar za državo. Saj nij dolgo še, ko so oblastno zavpili v svet: „Avstrija mora biti nemška ali pa ne treba Avstrije!“ Le predobro se poznamo s to gospodo! Vedno le demonstrirajo proti Avstriji, še celo tedaj, kadar hoté slaviti umrlega cesarja. Je-li to lojalni patrijotizem?

Vnanje države.

Listi še vedno ne morejo priti do miru, da bi opustili razpravljati vprašanje o zvezi **Italije** z Avstrijo - Nemčijo. „Politik“ priobčuje pisanje visokostojnega nemškega državnika; v tem pismu izreka on svoje misli o tej alijanci: „Jaz ne morem videti potrebe, še manj pa mogočest take zveze. Nemčija in Avstrija imate vse, Nemčija - Avstrija in Italija pa le nekatere politične interese skupno. Ali naj si popolni skupni interes še le vstavimo? Za to mi ne čutimo potrebe, za to čuti k večjemu Italija potrebo, — če ga je vstvarila — kako je njena skrb — potem se more dalje govoriti. Te želje po zvezi so se Italiji rodile še le v času, ko jej je tunezijsko vprašanje prišlo blizu telesa. Gotovo je to vprašanje za Italijo velike važnosti, a kaj je za nas? Mi ne moremo in ne bomo mislili na to, da bi za Italijo in z Italijo afrikanke kostanje vlekli iz vročega pepela in stavi se lahko deset proti jednej, da bi Italija v trenutku, ko

Listek.

Godčevski rog.

Novelica.

(Spisal Peter A. de Alarcon; iz španskega poslovenil J. J.)

(Konec.)

V.

Človek, kateremu je umreti, rad se zamislil v kako reč, ter je ne pusti do zadnjega trenutka.

Naj je uže bila mora ali treslica ali mešanje v možganih, isto se je godilo tudi meni. Misel na Ramona: na Ramona, da še živi, na Ramona, da je ubit, na Ramona v nebesih, na Ramona pri samostanu, ta misel me je prešinila tako popolnem, da sem otrpnil, da se družega nijsem zavedal kot kakov slaboumnež.

Pustili so mi mojo stotniško obleko, pokrili mi le vojaško kapo ter mi ogrnili vojaški plašč. Tako sem k smrti šel z dvajsetimi tovariši.

Le jeden se je odtegnil smrti, ker je bil — godec.

Karlisti so godcem pustili življenje, ker jim ti v boji nijso nič škodili, pa tudi zato, ker so potrebovali godcev za svoje bataljone.

Ali ste bili vi godec, don Bazilio? Ka je

vas to rešilo! vprašali so vsi mladi ljudje krog njega z jednim glasom.

Ne, otroci, odvrnil je stari vojščak; jaz nijsem bil godec; ni pičice nijsem umel o godbi.

Vojščaki so se razstavili v štirjak ter nas postavili v sredo. Jaz sem imel številko deset, to je imel sem kot deseti biti ustreljen. Takrat sem mislil na ženo in hčerko; na te in na tvojo mater, dete drago!

Streljanje se začne; meni je vzelo skoro vso zavednost. Ker so mi bili zavezali oči, nijsem videl nesrečnih svojih tovarišev. Mislil sem šteti posamne strele, da bi vsaj vedel za trenotek, kadar pride na me vrsta umreti. A uže pred tretjim strelom nijsem mogel več šteti.

Oj, oni strelji iz pušk bodo večno pokali nad menoj. Zdaj se mi je zdelo, da jih slišim tisoč milj daleč, zdaj pa kot bi mi pokali v glavi.

In streljali so neprestano dalje.

Zdaj! mislil sem. In strel počí; a jaz sem bil še živ.

Ta pot me bodo — — — — rekel sem si zadnjikrat. In začutil sem, kako me je nekdo zgrabil za rame ter me potresel in mi na uho zaklical.

Zvrnil sem se. Mislil nijsem ničesa. Dodevalo se mi je le, da so me ustrelili.

VI.

Potem mi je bilo, kot bi ležal na postelji v ječi. Videl nijsem ničesa.

Segel sem z rokama k očem, da bi odložil zavez, a segel sem do oči, — oči so bile odprte, so gledale; le ječa je bila popolnem temna.

Zaslišal sem zvonjenje in stresel sem se. Bilo je večerno zvonjenje.

Okolo devete ure — — — mislil sem si, a katerega dne?

Senca, temnejša od teme moje ječe, nagnila se je preko mene.

Podoba je bila, da je neki človek.

In drugi? In drugih dvajset? Vsi so bili ustreljeni. A jaz? Ali sem bil še živ ali sem le sanjal v grobu to neumno zmes. Ustni sta mi prav mehanično zašepetali ime, ime, ki me je tlačilo kakor mora.

Ramon?

Kaj hočeš? odgovorila mi je senca na mojej strani.

Osupnil sem.

Mili Bog! vskliknil sem. Ali sem na onem svetu?

Ne, rekel je ist glas.

Ramon, kaj si ti živ?

Da!

bi ne mogla o njem več dvomiti, jako malo se menila za to zvezo". V teh besedah je dosta izrečno povedano, kako si misli Italija zvezo z Avstrijo.

O preseljenji **papeža** na Malto piše dopisovalec „Gazzette Piemontese“: „Jaz morem danes dati čitateljem zagotovilo, da se bode papežev stol prej ali pozneje preselil na Malto“. Vprašanja, naj bi se papež preselil na Malto se je baje že 1870. leta obravnavalo. Vender je to papeževu preseljenje zvezano z mnogimi težavami, ker v cerkvenem oziru na Malto nij vse tako kot bi moralo biti, tudi nij tam primerne palače za svetega očeta, a ta se bode že dobila, sezidala se bode nova, saj je denarja dovolj v Rimu in drugod tudi.

Onemogla **Turčija** jela je zdaj misliti tudi na brodovje in nanj obračati oči, zapuščenemu in pozabljenemu brodovju hoče navdihniti novo življenje. Baje, da se je zbrala komisija obstoječa iz strokovnjakov, ki se bode posvetovala, koliko ladij je treba, kako naj se razdele, kako se oskrbujejo in koliko naj je številu oficirjev in morščakov.

Situacija v **Tuneziji** in Arabiji je vedno bolj neprijetna in opasna za Francoze. Povsod vre in prete vstaje, ki se hote razširiti po celem deželi kakor voda ob povodnji. Najnovejša poročila pravijo, da je guverner v Suzi že pripravil jedno baterijo pred mestom, če bi mesto hoteli napasti vstajniki, oznanil je tudi Suzanom, da bode takoj četrt njihovega mesta bombardiral, če se kje pokaže vstaja.

Dopisi.

Iz kamniškega okraja 27. avg. [Izv. dop.] (Nemškutarja brez konca in kraja.) Koliko so zdanji nemškutarski šolski nadzorniki popačili naše učiteljstvo, to vé le tist, kateri pozná naše učiteljske razmere tako na drobno, kakor jaz. Človek bi pričakoval, da so se učiteljem pod zdanjo vlado vender oči odprle, a ostali so slepi, kakor so bili pred 6 in 7 leti, ko se je bilo z nova začelo ponemčevanje naših šol. Slepi so naši učitelji še tudi pri izbiranju sredstev za svoje lastno izobraževanje. V ta namen dobro služijo — kakor znano — okrajne učiteljske knjižnice, za katere pobirajo doneske same c. kr. davkarje. Lepo število dobrih knjig se nahaja v nekaterih bukvarnicah te vrste; tudi

v naši okrajni učiteljski knjižnici je precej dobrih bukev (vmes pač tudi nekaj plevela), a skoro vse je nemško. E, zakaj? Saj veste, komandant naših učiteljev je znani „pedagog“ g. Zima. Kar jim ta nasvetuje, to ga slepo ubogajo. Če izide danes nemška brošurica dvomljive vrednosti v zadnjem kotu nemškega rajha, g. Zima jo bode gotovo jutri že v nakup kamniškim učiteljem priporočal. Tako je tudi pri zadnji konferenci, kjer so mu nekateri mežnarski učitelji tako neizmerno kadili, nasvetoval celo vrsto nemških knjig, katere so učitelji se ve da akceptirali; kajti kdo si upa temu „paši“ oponirati? Kamniškega okraja učitelji vsaj ne! Žalostno!

Od lanskega leta se nijso učitelji nič spametovali. Ko se je takrat predlagalo, da bi knjižnica pristopila „Glasbeni Matici“, podpisalo je komaj par učiteljev ta predlog. Človek bi mislil, da učitelji, ki se za slovensko slovstvo tako malo potezajo, vsaj nemške knjige pridno beró; a niti tega ne, kajti našo biblioteko učitelji prav malo uporabljajo. Pri konferenci so se letos učitelji zopet tako pusto in strahopeto držali, kakor vsako leto. Vsak meni, da ima ovaduha za seboj; zategadelj se nobenemu ne zaupa! Pri nas se razmere mej učitelji ne bodo prej zboljšale, dokler ne dobomo slovenščini prijaznejšega šolskega nadzornika. Bog zna, ali se bodo naši učitelji že kdaj predrugačili in bolj samosvojno ravnali, kakor so pa do zdaj! Mar vam nijso znane besede: Kdor sam sebe ne časti, tudi nij vreden, da bi ga častili drugi! Torej gg. kolegi, na noge in vrzite že jedenkrat tujčev plašč proč od sebe!

Iz Celja 27. avgusta. [Izviren dopis.] Pri zadnji volitvi v okrajni šolski svet Celjski v četrtek 25. t. m. smo narodnjaki popolnem propali! Izvoljeni so sami ljuti nemškutarji: Glantschnigg, Pogatschnigg, Willner, Zottl iz Vojnika in Jože Lenko od št. Petra v Savinjske doline. Nasprotno so pa dosedanji slovenski zastopniki, Gust. Ipavic od št. Jurija, Drag. Žuža in Jan. Hausenbichler iz Žavca propali. Naši udje okrajnega zastopa, katerih je bilo premalo navzočnih, volili so tudi Po-

gatschnigga in Willnerja in nijso bili pripravljeni na tak napad.

Kako je mogoče, da je zmerom narodna savinjska dolina, narodni št. Jurij, narodna okolica Vojnika v okrajnem zastopu v manjšini, vam bodem malo opisal:

Pri volitvi v okrajni zastop, kateri obstoji iz 40 udov in sicer 10 izmed kmetov, 10 izmed velikega posestva, 10 izmed mest in trgov in 10 izmed najvišjih davkovplačevalcev, se nij nobeden naših merodajnih narodnjakov zmenil; odličen narodnjak celo pri 4. skupini, kjer po navadi 2 ali 3 pridejo 10 odbornikov volit, niti k volitvi prišel nij; nij bilo nobene agitacije, nič, vse se je pustilo, naj gre kakor hoče. Sploh pa nij bilo do zadnjega časa o narodnem nasprotju v okrajnem odboru ničesa slišati, prvič se je opazilo, da Celjani in njih privrženci hočejo vojno, ko so Vošnjaku votirali nezaupnico; no dobro, narodnjaki poberejo rokavico pri novih volitvah v okrajni zastop, čez 1/2 leta se vidimo in vam bomo vašo ljubeznjivost povrnili z jednako mero in še kaj privrgli, kajti nij dvojbe, ako narodnjaki hočejo delati, imajo večino v okrajnem zastopu Celjskem in da bodo delali, česar do zdaj žalibože nijso storili, ker so bili premirjoljubni, zato se imamo zahvaliti urgermanoma Glantschniggu in Joži Lenkotu.

Naj vam malo popišem izvoljene:

G. dr. Glantschnigg tako bralci tega lista poznajo, kajti bil je že dosti narisani. G. Pogatschnigg je vodja nekega rudnika blizu Celja, deutschkriener od petá do glave. G. Willner je železnišk uradnik, se ve da urgerman. G. Zottl iz Vojnika je komičen mož, velik duševen revček in najponižnejši sluga prav Sancho Pansa nekega, se ve da „liberalnega“ stotnika v pokoji, katerega izreke prežvekuje. „Odlikoval“ se je že jedenkrat, ko je v Celji jezdaril na oslu, kateremu je na rep trakove s slovenskimi barvami obesil. G. Jože Lenko, še jako mlad gospodič, je sin poštenega slovenskega očeta in matere Čehinje, pa resen učenec svojega poznejšega odgojitelja znanega celjskega prof. Mareka. On se povsodi vriva kakor konjska

In jaz?

Tudi.

Kje pa sem? Je-li to samostan sv. Miklavža? Ali nijsem v ječi? Ali se mi je vse to le sanjalo?

Ne, Bazilio nij se ti nič sanjalo. Slušaj!

VII.

Včeraj sem ubil polkovnika v boji — — —. Osvetil sem se! Potem sem bil slep od jeze, ter sem dalje moril — — — dokler nij prišla noč — — — dokler nij bilo nobenega Kristina *) na bojišči! Bil sem jako truden, ko je luna vzhajala, in mislil sem na te. Obrnil sem se ter šel proti stamostanu sv. Miklavža, da bi te tam gori počakal.

Bilo je ob desetih po noči; določeni čas je bil ob jedne popelunoči. Prejšnjo noč nijsem ni za trenotek zatisnil očesa — — — — —. Zaspal sem.

Ko je bila jedna ura po pólunoči, zakri-

*) „Kristino“ (prav po naše bi rekli Kristinar) se je zval vsak strankar in vojščak, ki je bil za mlado kraljico Izabelo in zoper don Karlosa. Ker pa je pri smrti Ferdinandove Izabela imela komaj tri leta, prevzela je nje mati Marija Kristina vladarstvo za njo. Po tej materi kraljici so se tedaj Izabelini privrženci imenovali „Kristini“. A o vseh teh odnosajih primeri prof. Jesenkove „Občene zgodovine“ III. del (Novi vek), str. 169. —

Prelagatelj.

čim ter se izbudim. Sanjalo se mi je, da si mrtev. Ozrl sem se okrog sebe ter videl, da sem sam. In ti? Bilo je dve — — — tri — — — štiri — — —. Kako strašna noč! Tebe le nij bilo. Brez dvoma bil si mrtev!

Ta misel me je gnala skoro v obupnost. Dan napoči. Zdaj sem zapustil samostan ter se obrnil do tega sela, da bi našel svoje vojščake. S solničnim vzhodom sem bil prišel sem. Vsi so mislili, da sem v boji poginil. Zagle-davši me, so me objemali ter mi čestitali na velikej slavi; povedali so mi tudi, da ravno ta trenotek ima biti ustreljenih jedenindvajset ujetnikov.

Strašna misel mi je prešinila srce.

Kaj, ko bi bil Bazilio mej njimi?

Hitel sem na določeni prostor. Vojščaki so bili že v štirjak razstavljeni. Slišal sem streljati — — —.

Ravno so bili začeli.

Napenjal sem si oči; a videl nijsem ničesa. Bolest me je oslepila; vrtilo se mi je od strahu in razburjenosti.

Nazadnje sem te zasledil in spoznal. Ustreliti so te imeli!

Še dva poprej, potem — — — pride vrsta na te — — — — —.

Kaj storiti?

Izgubil sem zavest; zakričal sem; stisnil

te v svoje naročje, ter z glasnim trepečim glasom zaklical: Tega ne! Tega ne, gospod general! —

General, ki je onim vojščakom zapovedal, ter mene poznal in vedel, kako hlabro sem se pretekli dan obnašal, me je vprašal: Zakaj pa ne? Ali je godec?

To vprašanje je bilo zame to, kar mora sleporojenemu v pomladanski dan biti nenadni pogled svetlega solnca. Nada mi je zasvetila v oči, tako iznenado, tako močno, tako svetlo, da jih je slepila.

Godec? Vskliknil sem jaz — — — Da, da, — — — gospod general; godec je; kaj imeniten godec!

Ti si mej tem ležal brez zavesti.

S katerim glasbenim orodjem pa svira? je prašal general.

Sicer s k — — — z g — — — s t — — — s t — — — res da, zdaj se spomnim, trobi na godčevski rog!

Ali je treba godca z godčevskim rogom? vprašal je general obrnivši se k godčevskemu zboru.

Pet trenotkov, — pet stoletij je vse molčalo. —

Da, gospod general, treba nam ga je, odvrnil je kapelnik.

Tedaj odvedite tega moža iz vrste; drugi

muha, vedeli smo davno, da je intrigiral uže dalje časa, ali čakali smo, kako daleč bode segla njegova predrznost. Poznamo zdaj kot najhudojnnejšega nemčurja in vrednega pajdaša g. dr. Glantschnigga. Ta mladi g. Lenko je baje najhuje agitiral in narodnjake grdil; s svojim hudomušnim ščuvanjem je celo nekaj miroljubnih Celjanov na svojo stran spravil. Prilika še bode, da sploh malo opišemo nje govo javno delovanje.

Nasprotno so pa izvrženi poštenjaki in iskreni šolski prijatelji kakor g. dr. G. Ipavice pri št. Juriji, kateri je še v zadnji seji okrajnega šolskega sveta proti od deželne odbora nameravanemu znižanju učiteljskih plač predlagal resolucijo, katera se je jednoglasno sprejela; izvržena sta tudi pošteni župan Žavski, g. Dragotin Žuža, ki je bil 12 let ud okrajnega šolskega sveta in je uspešno delal v njem in vrli g. Hausenbichler.

Le tako naprej! Celje je uže tako v nasprotju z okolico, le hujšajte, škodovali in še bolj izolirali si boste Celje sami, kajti tako neumni menda vendar niste, da mislite, ka bode zaradi Zottla, Lenkota in Jeschaunigga in zaradi tukajšnjih nemčurjev ponemčurila se poštena slovenska okolica.

Iz Trsta 29. avg. [Izv. dop.] (Vreme, volitev, banka in zmes.) Kdor družega ne ve, kvasi o vremenu, pravi slavni pesnik. Včeraj popoldne smo imeli hudo nevihto. Uže dopoldne so se vlačili črni oblaki po nebu, a kazalo je bolj dež. Kmalu popoldne se pa zavihti tak vihar, da je bil človek h kratu skrit v gostih prašnih meglah, ki so se od vseh strani vanj zaletavale. Na to debele kaplje, za temi pa gost močen dež, prav pravi lijak; le škoda, da je prehitro prenehal za osušena po vlagi zevajoča polja. Dosta hujše je bilo na morji. Valovi so kar kipeli in močno pluskali čez obzidane bregove. Ladije so se zibale kot po zimi o najhujšji burji, čolni pa odskakovali, kakor orehove lušine; več se jih je potopilo in nekoliko, celo večjih je vrglo na suho. Pri ladijah je potrgalo mnogo sidrskih verig. Utonila sta dva ribiča iz italijanskega

mesta Chioggia (prekopnicila sta se s čolnom v morje) in dva Lloydova mornarja so komaj rešili. Pristaniščini mornarji (piloti) večinoma vrli Dalmatinci so iz te nevihte rešili nad štiri-deset ljudi. Največja gnječa in nevarnost je bila na kopališčih, zlasti na starikastem Buchlerjevem.

Od mojega ravsa in kavsa s precartano „Edinostjo“ se vsak čitatelj še spomina, kako apodiktčno so ti ljudje trdili, da za peti okraj okolični ne bode nove volitve, ker se bo drugo leto sploh ponovilo celo mestno starešinstvo. A sedaj — o ti nedolžna nevednost mojega nasprotnika! — je namestništvo razpisalo volitev novega okoličnega zastopnika mesto izbacenega B. na 13. dan septembra. Ne morem si kaj, da bi pri tej priliki ne spregovoril nekoliko besed o starej in novej tej volitvi. (Uredništvo „Slov. Nar.“ mora izbrisati dopisniku ves ta odstavek; nam in upamo, da slovenskemu čitateljstvu sta stvar in resnica popolnem dognani, nepotrebno, neprimerno se nam pa zdi poleglasti strasti znova dražiti. Nadejamo se, da se merodajni možje v Trstu in vrli narodnjaki v okolici tržaškej takrat ne bode toliko zelo motili nad osobo bodočega svojega zastopnika v mestnem starešinstvu. Zato nijsmo tukaj natisnili onih ostrih besed, katere je dopisnik namenil bodočji volitvi).

„Slovenski Narod“ je bil uže mej domačimi novicami zadnjič naznanil, da nameravajo vrli primorski veljaki ustanoviti banko ali „viersijski zavod“ za Primorje in Trst. Zbrani možje so 21. t. m. v dvorani Slavjanske čitalnice res kaj resnobno poudarjali to stvar, ki jo je baje sprožil rodoljubni Hrvat in tukajšnji trgovec g. M. Polić. Vse hvale vredno je ter vzbuja največje upanje, da so se tega začetnega posvetovanja udeležili tudi zastopniki iz Istre in celo z Reke. Izvolili so tudi šestero zaupnih mož, ki imajo vse potrebno za ustanovljenje skleniti, pripraviti in izvršiti. Tak denarni zavod bode zlasti našim revnim Istranom neprecenljive vrednosti. Gmotno pomagati jim na noge, pravi se vzbujati jih tudi iz narodnega spanja. Bog le daj, da bi pri bodočji tej

banki nikdar ne imeli opraviti nepoklicani ljudje.

O razstavi je vse tiho; ko bi pred seboj ne imel nadrobne načrta inženirja Strudthoffa, rekel bi lahko, da stvar v miru počiva. Dotični odsek je v deželo poslal zopet moledvenico, a podoba je, da niso pribobnale še božjaka!

Domače stvari.

— (Dr. Janez Bleiweis,) vitez reda železne krone, je v smislu redovniških pravil povzdignjen v dedni avstrijski viteški stan s priimkom Trsteniški.

— (Mesto sekundarija) v deželni bolnici ljubljanskej z letno plačo 400 gold. in začasno nagrado letnih 150 gld., prostim stanovanjem, kurjavo in svečavo se oddaje za dve leti. Prošnje je vložiti vsaj do 24. tega meseca pri kranjskem deželnem odboru.

— (Imenovanje zdravnikov.) C. kr. okrajna zdravnik sta postala dozdanji sanitetni asistent v Krškem g. dr. Anton Binter za Kamnik in sanitetni praktikant in sekundarij v ljubljanskej deželni bolnici g. dr. Fran Zupanec za Krško. Sanitetni praktikant v Kranji g. dr. Eduvard Šavnik je imenovan c. kr. sanitetnim asistentom pri logaškem okrajnem glavarstvu.

— (Tombola.) V nedeljo 18. dan t. m. namerjata „ljubljsko glasbeno društvo“ in „prostovoljna požarna bramba“ prirediti veliko javno tombolo. O „glasbenem društvu“ uže dolgo nij bilo nič čuti, radostno torej pozdravljamo to znamenje, da društvo — še živi, in upamo, da bode spet okrevalo.

— (Osoden dan.) Kakor naš list, bil je tudi včerajšnji „Slovenec“ zapal mogočnej roki državnega pravdnika.

— (Preselili) so se ta teden uradi c. kr. okrajnega glavarstva ljubljanske okolice iz Dolge ulice v nove pisarne na Valvazorjevem trgu nasproti šolam.

— (Jezik iztrgal) je konju pred nekaterimi dnevi vojak tukajšnjega 12. topničarskega polka. Konj je bil jako nemiren

pa bodo zaporedoma takoj ustreljeni, zaklical je poveljnik Karlistov.

In vzel sem te ter nesel v to ječo.

VIII.

Komaj je izgovoril Ramon, kar se vzdignem ter ga jokaje in smeja se objamem in tresoč se po vsem životu — sam nič več ne vem, kako mi je bilo pri srci — sem mu rekel:

Tebi se imam zahvaliti za življenje.

Ne popolnem, odvrnil mi je Ramon.

Kako to meniš? vskliknil sem.

Ali znaš v rog trobiti?

Ne znam.

Po tem takem se bode še slabo izteklo.

V resnici, otroci, mraz me je spreletel.

In glasba? vprašal je Ramon. Ali jo umeš?

Malo, prav malo; ti uže veš koliko; toliko kot smo si je privadili v odgajališči.

To je res malo, ali bolje rečeno, nič. Ti moraš umreti, brez rešenja, in jaz tudi, kot izdajalec, kot slepar! V štirinajstih dneh mora zbrana in urejena biti godba, katerej si ti uvrščen.

V štirinajstih dneh!

Ni prej, ni pozneje. In če takrat ne bodeš znal trobiti na rog — — — če Bog ne stori čudeža, ustrelili bodo naju oba — brez usmiljenja.

Tebe bi ustrelili, vskliknil sem, tebe,

zaradi mene, ki se tebi zahvaljuje za življenje! Ne, v to Bog ne more privoliti! V štirinajstih dneh razumel bodem glasbo ter trobil na godčevski rog.

Ramon se je jel smijati.

IX.

Kaj hočem še dalje pripovedovati vam, dragi otroci?

V štirinajstih dneh — o moč trdne volje! — v štirinajstih dneh ž njih štirinajstimi nočmi (spal ni počival nijsem ni trenotek skozi pol meseca) — da, da, res po pravici strmite — v štirinajstih dneh sem se naučil trobiti na godčevski rog!

A kaki so bili oni dnevi!

Šla sva, Ramon in jaz, ven na polje ter sva prebila dau z godcem, ki je prihajal iz bližnjega sela učiti me glasbe.

Uiti! to besedo vam čitam v očeh. A uiti nij bilo mogoče; jaz sem bil ujetnik in stražili so me. Ramon pa brez mene nij hotel uiti.

Govoril nijsem nič, mislil nijsem nič, jedel nijsem nič.

Bil sem kakor nor. Moja živa, jedina, neprestana misel je bila godba — godčevski rog. Hotel sem se naučiti in naučil sem se.

Ko bi bil mutast, naučil bil bi se govoriti; brom, hoditi; slep, gotovo bi bil zopet spregledal — — — ker sem hotel.

O, trdna volja nadomesti vse! Hočeš — moreš.

Jaz sem hotel: tu imate imenitno besedo. Hotel sem — — — in posrečilo se mi je. Otroci dragi, zapomnite si to preimenitno resnico!

Tako sem si rešil življenje. A znorel sem bil; moja norost je bila umetnost.

Tri leta nijsem položil roga iz rok. Ut — re — mi — fa — sol — la — si: to je bil moj svet. Življenje moje je bilo — trobljenje.

Ramon se nij ločil od mene. Potoval sem ž njim na Francosko in na Francoskem sem trobil dalje časa. Rog sem bil jaz in popeval sem z rogom na ustnih. Moje blodenje je bilo blodenje preslavnega Donizettija. Ljudje vseh slojev, imenitni umetniki so se gnetli okrog mene, da bi me slišali. Postal sem neka imenitnost, neko čudo. Rog se je oživel pod mojimi prsti; postal je prožen, togoval je, jokalo se je, bobnel je, rjovel je; posnemal je ptičja pevca, divjo zverino, človeško togovanje in jokanje. Moja pluća so bila železna.

In tako sem živel dalje še dve leti. Ko sta ti pretekli, legel je Ramon v grob.

Pogled njegovega trupla mi je povrnil um. Vzel sem rog — a znal nijsem več nanj trobiti.

Ali še zahtevate, da bi vam k plesu trobil?

in vojak, ki ga je trdo držal za verigo v gobci, prijel ga je za jezik, da bi ga nekoliko ukrotil, konj pa čvrsto glavo umakne in jezik ostane vojaku v roki. Odrzgal se je bil prav v grlu. Ko je vojaški zdravnik, kakor navadno, ogledoval konje, zapazi, da ta nema jezika. Vojak, ki je oskrboval konja, vprašan odgovori, da ne ve ničesar pa da si je najbrže konj sam jezik odgriznil. Preiskujejo in najdejo v slamnici dotičnega vojaka skrit konjski jezik. Potem se je vojak udal in odvleli so ga v brigadni zapor, kjer bode čakal gotovo stroge kazni. Konja zdaj skuša vojaški živinozdravnik z otrobi ohraniti pri življenji, pa bode težko kaj, ker žival vidno peša od dne do dne.

— (Goveja kuga.) Vsled telegrafičnega naznanila hrvatske deželne vlade, da se je v Varoši poleg Broda v nekdanjej Krajini prikazala goveja kuga, je kranjska deželna vlada strogo prepovedala uvažanje goveje živine, kož, sená, slame itd., to prepoved pa takoj spet preklicala, ker se je izkazalo, da bolezen, katera se je goved lotila na Hrvatskem, nij bila kuga, nego vranični prisad.

— (Učiteljska služba) z letno plačo 450 gld. se oddaje pri štirirazrednej ljudskejšoli v Žužemberku. Prošnje je vložiti do 20. t. m. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu novomeškem.

Poslano.

Blagajniško poročilo

prostovoljne požarne brambe v Krškem za čas od 1. marca 1879 do 1. julija 1881.

Prejemki:

1. Blagajniški saldo gld. 114.12. — 2. Čisti donesek plesalnega venčka 1. februvarja 1880 gld. 51.48. — 3. Čisti donesek plesalnega venčka 29. januarja 1881 gld. 65.91. — 4. Prejemek od razpuščenega strelnega društva gld. 65.97. — 5. Podpora sl. kranjskega dež. odbora gld. 200.—. — 6. Podpora sl. kranjske hranilnice gld. 200.—. — 7. Podpora gospoda Martina pl. Hočevarja gld. 200.—. — 8. Doneski od zavarovalnih društev gld. 115.—. — 9. Iznos nabora gld. 123.80. — 10. Razni prejemki gld. 32.43. — 11. Darilo Nj. veličanstva presvitlega cesarja gld. 80.—. — 12. Skupilo za srebrno rento po pokojnem deželnem predsedniku gospodu vitezu Kallini darovano gld. 77.55. — Skupaj gld. 1326.26.

Stroški:

1. Za popravilo gasilnega orodja gld. 4.55. — 2. Za nakupovanje obleke in oprave gld. 222.56. — 3. Za napravo oziroma dopolnitev manjkajočega gasilnega orodja gld. 63.42. — 4. Za poštnino in koleke gld. 4.43. — 5. Za plačilo trobeu in za okrepčanje gasilcev pri požarih in glavnih vajah gld. 22.32. — 6. Za društveni pečat in razne druge troške gld. 10.22. — 7. Za časopise in učne knjige gld. 7.98. — 8. Za tiskovine gld. 22.87. — 9. Za maše o sv. Florijanu gld. 4.70. — 10. Za zidarske in mizarske naprave v shrambi gasilnega orodja gld. 68.45. — 11. Za potovanje 2 društvnikov v Ljubljano, da izbereta gasilnico gld. 7.50. — 12. Za potovanje 3 društvnikov v Ljubljano k 10 letnici ljubljanske požarne brambe gld. 11.04. — 13. Za znižano vozino gasilnice iz Ljubljane gld. 5.85. — 14. Za znižano vozino lestve iz Gradea gld. 15.96. — 15. Gospodu A. Samasi v Ljubljani na račun za gasilnico gld. 851.20. — 16. Blagajniški saldo gld. 3.21. — Skupaj gld. 1326.26.

V Krškem, dne 1. julija 1881.

Ivan Pfeifer m. p.,
blagajnik.

Pregledali in odobrili pregledovalci:

A. Janež m. p., D. Kurent m. p., A. Rupert m. p.

Pregled

tistih doneskov, katere je prejela prostovoljna požarna bramba krška od leta 1879: Leta 1880.

Gospod Martin pl. Hočevar gld. 200.—. Slavní deželni odbor kranjski gld. 200.—. Gospod Fran vitez Kallina gld. 77.55. Od razpuščenega slav. strelnega društva v Krškem gld. 65.97. Čisti prebitek venčka y dan 1. februvarja 1880 gld. 51.48. Gospod Matija Sušteršič v Vidmu gld. 2.—. Gospod Makso Stepišnik v Celju, podporni ud gld. 5.—. Slavna zavarovalnica „Riunione“ v Trstu gld. 15.—. Slavna zavarovalnica „Phoenix“ na Dunaji gld. 25.—. Slavna zavarovalnica v Gradi gld. 60.—. Različni dohodki gld. 32.43.

Leta 1881.

Čisti prebitek venčka v 29. dan januarja 1881 gld. 65.91. Slavna zavarovalnica „Generali“ v Trstu

Izdatelj in urednik Makso Armich.

gld. 15.—. Slavna kranjska hranilnica gld. 200.—. Nj. veličanstvo presvitli cesar 80.—. Gospod Auman Srečko gld. 2.—. Gospod Avsec Miha gld. 3.—. Gospod Bavdek Leopold gld. —.50. Gospod Binder dr. Anton gld. 2.—. Gospod Bümches Friderik gld. 5.—. Gospod Cvetanovič Josip gld. 3.—. Gospod Engelsberger Rupert gld. 2.—. Gospod Gossler Ernst gld. 2.—. Gospod Gozzani Ferdinand marquis gld. 2.—. Gospod Gšpan dr. Julij vitez gld. 5.—. Gospod Jerman Florijan gld. 2.—. Gospod Jugovic Anton gld. 3.—. Gospod Knave John gld. 1.—. Gospod Koceli dr. Karl gld. 5.—. Gospod Lavrinšek Ivan gld. —.80. Gospod Mazuran gld. 1.—. Gospod Myrbach Karl bar. gld. 2.—. Gospod Nekerman Fran gld. 1.—. Gospod Orehek Anton gld. 1.—. Gospod Petrič Josip gld. 2.—. Gospod Pfeifer Viljem gld. 30.—. Gospod Plevnik Matija gld. 1.—. Gospod Reyer Fran gld. —.50. Gospod Rumpret Ivan gld. 5.—. Gospod Rumpret Josip gld. 1.—. Gospod Šebasec Fran gld. 1.50. Gospod Schönwetter Fran gld. 5.—. Gospod Schener Karl gld. 3.—. Gospod Sešek J. gld. 1.—. Gospod Slanec dr. Karl gld. 1.—. Gospod Sotelšek Jakob gld. 1.50. Gospod Stancer Henrik gld. 3.—. Gospod Stari Srečko gld. 1.—. Gospod Stepišnik Makso sen., podporni ud gld. 5.—. Gospod Šušljaj Danilo gld. 1.—. Gospod Vanič Ivan gld. 2.—. Gospod Vanič Josip gld. 2.—. Gospod Vencajz Jean P. gld. 4.—. Gospod Waschica Roman gld. 2.—. Gospod Zesser Fran gld. 1.—.

Javna zahvala.

Konci šolskega leta šteje si podpisano šolsko vodstvo v dolžnost, da se javno zahvali vsem šolskim prijateljem, kateri so v minolem šolskem letu tukajšnjo šolo podpirali, zlasti pa: preblagorodnemu gospodu Martinu pl. Hočevarju, slavnjej kranjske hranilnici, blagorodnemu gospodu M. Stepišniku v Celji, tukajšnjemu čast. predstojništvu kapucinskega samostana, blagorodnima gospodoma Avsecu in Jugovicu in drugim.

Vodstvo meščanske šole v Krškem,
dne 29. avgusta 1881.

Tržne cene

v Ljubljani 31. avgusta t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 5 gld. 70 kr.; — ječmen 4 gld. 23 kr.; — oves 2 gld. 92 kr.; — ajda 5 gld. 36 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — korusa 5 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 7 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 90 kr.; mast — gld. 82 kr.; — špeh frišen — gld. 74 kr.; špeh povojen — gld. 76 kr.; — jajce po 2½ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 62 kr.; — sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr.; — slame 1 gld. 51 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 6 gld. — kr.; — mehka 4 gld. 20 kr.

Dunajska borza 1. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih	76 gld.	75	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	45	"
Zlata renta	93	65	"
1860 drž. posojilo	131	75	"
Akcije narodne banke	827	"	"
Kreditne akcije	349	50	"
London	117	95	"
Srebro	"	"	"
Napol.	9	37½	"
C. kr. cekini	5	58	"
Državne marke	57	60	"

Presrečna hvala vsem častitim gospodom pevcem za nepričakovano lepo zastaveničko.

(479) **Rajko Bránke.**

Kdor hoče

(389—18)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi, dobi sovet in pomoč pri

Ehrwerthu, zdravniku za zobe,
gospodarska ulica št. 1.

Tuji.

30. avgusta:
Evropa: Nasa iz Trsta. — Dekleva iz Gradea. — Pilat iz Benedek.
Pri Slonu: Michalup z Dunaja. — Eder iz Zagreba. — Bachmann iz Albone. — Rosiz iz Sežana.
Pri Mallé: Reiter, Brandl, Schreyer z Dunaja. — Stepišnik iz Celja. — Staub iz Saksonskega.

Naznanjam vsemu p. n. občinstvu, da odprem 1. septembra gostilnico

„RESTAURANT JERINA“

Piazza della Dogana v Trstu.

Dobivalo se bode dobro vino in pivo Puntigam; dobra bo kuhinja in točna postrežba. Priporočam se narodu, naj me tudi v novem tem prostoru mnogobrojno obiskuje.

Ivan Jerina,
gostilničar.

V Trstu, 30. avgusta 1881.

(496—1)

Vabilo

k milim darovom za zidanje cerkve Jezusovega srca v Ljubljani.

Naš milostljivi gospod knez in škof so v pastirskem listu 19. julija 1881 vernim ljubljanske škofije oznanili, da se v velikem mestu kranjske dežele zida nova cerkev v čast presvetemu srcu Jezusovemu.

Vsled tega pastirskega lista se tedaj podpisano „društvo za zidanje cerkve Jezusovega srca“ s toplo prošnjo za podporo obrne do prebivalcev ljubljanskega mesta in njegove okolice in vse kranjske dežele, ki imajo vselej pripravljeno srce pospeševati, kar je v njih moči, vse, kar tiče čast Božjo in srečo bližnjega.

Prepričanje, da mašnikom iz misijonske družbe sv. Vincencija Pavljana, ki so bili sem poklicani na pomoč v dušnem pastirstvu, je treba izročiti posebno cerkev, in pa preblaga misel, zapustiti prihodnjim rodovom stanoviten spomenik spoštovanja, ljubezni in zvestobe kranjske dežele do svetle cesarske rodovine, je vzbudila v prečastitem milostljivem knezu in škofu sklep zidati novo cerkev.

Prvi kamen za zidanje cerkve je bil 10. maja 1881, v dan poroke Nj. cesarske visokosti cesarjeviča Rudolfa z Nj. kraljevo svetlostjo princezino Stefanijo, poglavitni temeljni kamen pa 14. maja vložen in slovesno blagoslovljen, in uže se vzdiguje hiša Božja višje in višje, tako da, ako bodo dobrotljive roke zidanje močno podpirale, se bode pod Božjim varstvom prej kakor v dveh letih lepa gotovska cerkev velikemu mestu kranjske dežele v čast dodelala.

Vse Kranjce in zlasti Ljubljance, katerih delavna krščanska ljubezen je sploh znana, prijazno prosimo, naj tudi zidanje nove cerkve, ki bode umetnikom in obrtnikom marsikako priliko za izvrstno delo dajala, na vso moč podpirajo.

Vsak, tudi najmanjši dar se z hvalečnostjo sprejme. Ako radodarne roke delj časa redovno le jeden novič na teden našemu namenu darujejo — in kdo bi tega ne premogel! — bo zidanje cerkve Jezusovega srca veliko hitreje dovršeno.

Darovi naj se izročujejo visokočastitim gospodom duhovnim pastirjem ali odbornikom društva za zidanje nove cerkve*) ali pa knezoškofijske pisarnici.

Zidajmo tedaj z združenimi močmi cerkev Jezusovega srca Bogu v čast, dušam v zveličanje in v spričevanje naše ljubezni in zveste udanosti do svetle cesarske rodovine! (495)

V Ljubljani, dne 18. avgusta 1881.

Predstojništvo za zidanje cerkve Jezusovega srca.

Predsednik:

Zapisnikar:

Rudolf grof Chorinsky,
c. kr. vladni svetovalec.

Jožef Kronberger,
c. kr. profesor.

*) Rudolf grof Chorinsky, c. kr. vladni svetovalec; Anton Urbas, stolni župnik; Andrej Zamejec, kanonik; Adolf Wagner, arhitekt; Jožef Kronberger, profesor; Filip Predika, profesor; Janez Čermak, inženir; Alojzij Lindtner, uradnik c. kr. državnega pravdnštva; Avgust Erzín, uradnik mestne gosposke; Avgust Garih, tapecirar; Jarnej Marn, služabnik mestne gosposke.

2000 gld.

lehko na leto zaslužijo **gostilničarji** in **kupčevalci**. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: **F. Schlosser, Trst.** (419—34)

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodec, migréno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr.ih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po ¼ žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. **J. Svoboda** v Ljubljani, a flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—29)